



**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UPPSALA**

DOM
2024-07-11
Meddelad i Uppsala

Mål nr
7734-23

KLAGANDE

Drood Wine Brewery AB, [REDACTED]

Ombud: Vera Bolmgren, Leonard Garg och Fredrik Thorslund

MOTPART

Livsmedelsverket

ÖVERKLAGAT BESLUT

Livsmedelsverkets beslut 2023-11-13, bilaga 1

SAKEN

Förbud att framställa och saluföra vin från frysta druvor importerade från Iran

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och upphäver Livsmedelsverkets beslut från den 13 november 2023.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Livsmedelsverket beslutade den 13 november 2023 att förbjuda Drood Wine Brewery AB att framställa och saluföra vin från frysta druvor importerade från Iran. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

Drood Wine Brewery AB (bolaget) yrkar att beslutet upphävs alternativt undanröjs. Till stöd för sin talan för bolaget fram bl.a. följande. Det är ostridigt att bolagets produkt inte är ”vin” och att den därför inte ska betecknas som ”vin”. Marknadsordningsförordningen¹ utgör inte hinder mot att sälja produkten under en annan beteckning än ”vin”. Produktbeteckningen ”alkoholhaltig dryck från druvor” är inte vilseledande enligt Informationsförordningen². Det sagda innebär att bolaget har rätt att producera och saluföra sin produkt under en annan beteckning än ”vin”, samt att Livsmedelsverkets beslut att förbjuda bolaget att göra detta är fel och saknar stöd i lag. I Livsmedelsverkets beslut anges två helt olika beslutsformuleringar. För det första anges att bolaget förbjuds att ”framställa och producera vin från frysta druvor från Iran”. För det andra anges att bolaget förbjuds att ”producera och saluföra alkoholhaltiga drycker som tillverkats på samma sätt som vin enligt EU:s regelverk av frysta druvor från Iran”. Bolaget instämmer i Livsmedelsverkets bedömning att bolaget inte får sälja sin produkt under beteckningen ”vin” i enlighet med den första beslutsformuleringen. Den andra beslutsformuleringen, som gör gällande att bolaget inte får ”producera och saluföra alkoholhaltiga drycker som tillverkats på samma sätt som vin” är dock felaktig. Bolagets uppfattning är att bolaget har rätt att producera och saluföra sin produkt under en annan beteckning än ”vin”. Bolagets produkt är inte ”vin” och den betecknas inte heller

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007.

² Europaparlamentet och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna.

som vin på etiketter eller i marknadsföring. Varken Marknadsordningsförordningen eller Informationsförordningen utgör hinder mot att bolaget producerar och saluför sin produkt under en annan beteckning än ”vin”.

Bolaget har salufört sin produkt på Systembolaget under beteckningen alkoholhaltig dryck från druvor. På baksidan av de aktuella produktetiketterna anges: ”Varubeteckningen: Alkoholhaltig dryck ifrån druvor, tillverkad i Sverige av druvor skördade i Shiraz, Iran”. Livsmedelsverkets synpunkter på de nya etiketterna framgår inte av det överklagade beslutet utan har framförts först i kompletterande yttrande till förvaltningsrätten. Det underlag som hämtades in i samband med beslutet den 26 oktober 2023 är inaktuellt och var inaktuellt redan vid tidpunkten för beslutet. När det gäller utdraget från hemsidan hade hemsidan inte hunnit uppdateras när beslutet fattades. Det är naturligtvis beklagligt att hemsidan under en period innehöll felaktiga uppgifter, men det berodde på ett förbiseende och att bolaget, som är ett enmansföretag, efter lanseringen inriktade sina arbetsinsatser på att få i gång tillverkning och försäljning av produkten genom Systembolaget. Hemsidan togs ned kort efter det att bolaget fått del av Livsmedelsverkets kontrollrapport i november 2023. Därefter uppdaterades hemsidan på så sätt att den numera ligger i linje med de synpunkter som Livsmedelsverket kommunicerade i samband med beslutet.

De ord och uttryck som förekommer på de nya produktetiketterna, som ”dry red” och ”winemaking” – vilka samtliga används på ett korrekt sätt och i en relevant kontext – innebär inte att produkten saluförs under beteckningen vin. De uttryck som används på produktetiketterna för att referera till produkten är genomgående ”this product” eller ”Alkoholhaltig dryck ifrån druvor, tillverkad i Sverige av druvor skördade i Shiraz, Iran”. Varubeteckningen ”Alkoholhaltig dryck ifrån druvor, tillverkad i Sverige av druvor skördade i Shiraz, Iran” anges på en väl synlig plats på etiketterna, över två rader, i minst lika stort typsnitt som den övriga texten på etiketterna, och har dessutom accentuerats genom att

uttryckligen föregås av ordet ”Varubeteckningen:”. Vad särskilt gäller förekomsten av ordet ”wine” på de nya produktetiketterna används ordet en gång i en berättelse om den historiska persiska handelskvinnan Irdabama, inte för att beteckna produkten eller vilseleda konsumenter. Beteckningen och märkningen har utformats i samråd med Systembolagets jurister, för att säkerställa att saluföringen sker på ett korrekt sätt och i enlighet med gällande regelverk. Förbudet – som omfattar såväl framställning som saluföring – har i praktiken inneburit ett näringsförbud för bolaget, trots att syftet enligt Livsmedelsverket endast har varit att förhindra att bolagets produkter saluförs på visst sätt, dvs. som vin. Livsmedelsverkets beslut som avser både framställning och saluföring utan närmare avgränsningar, är uppenbart oproportionerligt. Bolaget frånfaller sin ursprungliga invändning om att Livsmedelsverket inte har behörighet att fatta det överklagade beslutet.

Livsmedelsverket vidhåller sitt beslut och anför bl.a. följande. Den 5 januari 2022 anmälde bolaget sin anläggning till Livsmedelsverket för registrering. Av anmälan framgår att bolaget avsåg att tillverka vindruvsvin vid anläggningen. Den 17 januari 2022 beslutade Livsmedelsverket att registrera bolagets anläggning ”Drood Wine”. Av myndighetens beslut framgår att verksamheten vid anläggningen skulle bestå i tillverkning av vin. Livsmedelsverket utförde den 26 oktober 2023 offentlig kontroll över verksamheten vid bolagets anläggning. Vid kontrollen konstaterade Livsmedelsverket att det fanns utrustning och råvaror för vinframställning och att bolaget använder sig av en tillverkningsprocess som överensstämmer med den för vin. Vidare konstaterades att det förekom flaskor med märkningen ”wine”. I samband med kontrollen tog Livsmedelsverket även del av informationen på företagets hemsida. Av skärmdumpar daterade den 2 november 2023 från företagets hemsida www.drood.se framkommer *”Exiting news for all our winelovers based in Sweden”,* *”DROOD wine is now available at Systembolaget”*. På hemsidan framkommer att *”We are the first Persian winery in the world. Our wine is made of 100% Persian grapes”*. Det finns ytterligare omständigheter som talar för att bolaget

bör anses saluföra sin produkt som vin. Av etiketterna som bifogats överklagandet framgår även att bl.a. ”Drood Winery of Persia”, ”wineyard”, ”dry red”, ”winemaking” och ”wine” förekommer i märkningen.

Livsmedelsverket beslutade att förbjuda bolaget att, vid anläggningen, framställa och saluföra vin från frysta druvor importerade från Iran. Det är enligt Livsmedelsverkets uppfattning en olycklig formulering i skälen för beslutet, gällande saluföring på annat sätt än vin. Formuleringen bör inte tillmätas någon vidare betydelse. Livsmedelsverket har varit behörig myndighet att fatta beslut.

Förvaltningsrätten beslutade den 12 mars 2024 att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla i avvaktan på förvaltningsrättens slutliga prövning eller till dess förvaltningsrätten beslutar annat.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för förvaltningsrättens prövning

I målet är det ostridigt *att* druvorna som bolaget använder i sin produkt inte är att betrakta som färska, *att* druvorna kommer från Iran, *att* produkten inte får saluföras under beteckningen vin men att det inte finns något hinder mot att den saluförs under en annan beteckning och *att* Livsmedelsverket har varit behörig beslutsfattare.

Vin är en föreskriven beteckning som har mycket starkt skydd i EU:s gemensamma livsmedelslagstiftning. Beteckningen får endast användas för produkter som uppfyller kraven enligt denna lagstiftning. I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013, bilaga VII anges ett antal reglerade vinprodukter, däribland vin, druvmust, och mousserande vin. Av artikel 78.2 i förordningen framgår att de särskilda definitioner och beteckningar som anges i

bilaga VII endast får användas för produkter som motsvarar kraven i bilagan. Av artikel 80 i förordningen framgår vidare att vid framställning och lagring i unionen av de produkter som förtecknas i del II i bilaga VII får endast de oenologiska metoder som är tillåtna enligt bilaga VIII och som föreskrivs i artiklarna 75.3 g, 83.2 och 83.3 användas. Enligt artikel 80.2 c får de produkter som förtecknas i del II i bilaga VII inte saluföras i unionen om de inte överensstämmer med reglerna i bilaga VIII.

Utredningen i målet

Sedan 2022 tillverkar bolaget en alkoholhaltig dryck gjord av vindruvor från Shiraz-regionen i Iran. Tillverkningen sker i verksamhetens anläggning i småländska Gemla. Drycken är inspirerad av anrik persisk vintradition, men produceras genom en process där druvorna genomgår en sorts blyxfrysning före transport, pressning och jäsning. I juni 2022 kontaktade bolagets ägare Systembolaget för att diskutera förutsättningarna för att få in bolagets produkt i Systembolagets sortiment. Systembolagets jurister upplyste då om att produkten inte kunde saluföras som vin, av hänsyn till förordning (EU) nr 1308/2013. Enligt Systembolaget kunde produkten dock saluföras som alkoholhaltig dryck från druvor, varför bolaget även ändrade utformningen av produktetiketterna. I september 2022 godkände Systembolaget de nya etiketterna. Den 13 april 2023 gjorde Livsmedelsverket ett platsbesök i bolagets tillverkningsanläggning i Gemla. Av kontrollrapporten framgår att föremål för kontrollen var en ”alkoholisk drink på vindruvor”. Vid kontrollen noterades att de frysta druvorna hade ursprung i tredjeland och att det fanns utrustning och råvaror för vinframställning. Livsmedelsverket bedömde att framställningsprocessen är densamma som för vinframställning.

Den 26 oktober 2023 gjorde Livsmedelsverket ett nytt platsbesök i bolagets lokaler. Under besöket uppgav Livsmedelsverket att produkten som bolaget producerade var förbjuden enligt förordning (EU) nr 1308/2013 och att

produkten varken fick produceras eller saluföras. Livsmedelsverket utfärdade ett muntligt förbud mot all fortsatt tillverkning och saluföring av produkten och uppmanade bolagets ägare att återkalla produkten från marknaden. Beslutet upptogs i en kontrollrapport som upprättades den 3 november 2023. Till kontrollrapporten bifogades skärmdokument som Livsmedelsverket hämtat från bolagets hemsida den 2–3 november 2023 samt ett fotografi av en etikett på en flaska i anläggningen daterad den 24 oktober. Den 13 november 2023 meddelade Livsmedelsverket ett skriftligt beslut. Livsmedelsverket ansåg att bolagets produkt inte utgjorde vin i den mening som avses i förordning (EU) nr 1308/2013, eftersom produkten tillverkades av frysta druvor. I beslutsmotiveringen angav Livsmedelsverket samtidigt att bolaget inte heller får producera och saluföra ”alkoholhaltiga drycker som tillverkats på samma sätt som vin”.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att parterna numera är överens om att Livsmedelsverket har varit behörig att besluta i ärendet. Förvaltningsrätten finner ingen anledning att göra någon annan bedömning än parterna, utan anser att Livsmedelsverket har varit behörig att fatta det överklagade beslutet.

Frågan i målet är om bolaget har producerat och salufört sin produkt som vin, och om så bedöms vara fallet, om det funnits skäl för att utfärda ett förbud. Avgörande för denna fråga är om bolagets produkt kan definieras som vin enligt förordning (EU) nr 1308/2013.

För att bolaget ska anses framställa och saluföra sin produkt som vin enligt förordning (EU) nr 1308/2013, måste bolagets produkt kunna definieras som vin enligt nämnda förordning. Med vin avses den produkt som uteslutande framställs genom total eller partiell alkoholjäsning av krossade eller okrossade färska druvor eller av druvmust (se bilaga VII del II, punkt 1 i förordningen).

Även druvmust framställs enligt förordningens definition av färska druvor (se bilaga VII, del II, punkt 10 i förordningen). En förutsättning för att bolagets produkt ska utgöra och betecknas som vin är alltså att produkten har framställts av färska druvor eller av druvmust. Med färska druvor avses mogna eller lätt torkade frukter från vinranka som spontant kan ge upphov till alkoholjäsning (se bilaga II, del IV punkt 4 i förordningen). Enligt förvaltningsrätten kan frysta druvor per definition inte anses vara färska. Därtill noterar rätten att förordningen uttryckligen gör skillnad på frysta och färska produkter, vilket talar för att det inte varit av förbiseende som lagstiftaren inte låtit frysta druvor omfattas av definitionen vin (se bilaga 1, del IX respektive del X i förordningen). Eftersom bolagets produkt tillverkas av frysta druvor kan produkten inte utgöra vin enligt förordning (EU) nr 1308/2013. Följaktligen kan produkten inte heller omfattas av de krav för reglerade vinprodukter som följer av artikel 80 jämte bilaga VIII i förordning (EU) nr 1308/2013.

Livsmedelsverket har, med hänvisning till ett flertal underlag, angett att bolaget ändå bör anses saluföra sin produkt som vin. Rätten, som har tagit del av samtliga underlag i målet, anser emellertid att de ord och uttryck som förekommer på de nya produktetiketterna inte innebär att bolaget har salufört sin produkt under beteckningen vin. Förvaltningsrätten anser att bolaget, under skriftväxlingen i målet, har lämnat en trovärdig förklaring till varför bolaget inte hade hunnit uppdatera sin hemsida vid beslutstidpunkten. Bolaget har vidare på ett sakligt sätt förklarat varför bolaget – sett till produktbeskrivningen och märkningen – inte ska anses ha salufört sin produkt som vin.

Livsmedelsverket har i sitt beslut, utöver förordning nr 1308/2013, även hänvisat till artikel 7 i förordning (EU) nr 1169/2011. Bestämmelsen handlar om vilseledande livsmedelsinformation. Förvaltningsrätten konstaterar att Livsmedelsverket inte närmare har angett på vilket sätt bestämmelsen innebär att bolagets ska förbjudas från att framställa och saluföra sin produkt. Eftersom

det åligger myndigheten att motivera sina beslut har Livsmedelsverket inte haft skäl för sitt beslut med hänvisning till förordning nr 1308/2013.

Sammanfattningsvis anser förvaltningsrätten att Livsmedelsverket inte har haft fog för att förbjuda bolaget från att framställa och saluföra vin från frysta druvor importerade från Iran. Det överklagade beslutet ska därför upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (FR-03)

Karin Åsberg
rådman

Nämndemännen Tindra Marttila, Jan Santaniemi och Mats Öhgren har deltagit i avgörandet.

Målet har beretts av förvaltningsrättsnotarien Kristoffer Jerner.